

Byrådssak /25

Saksframstilling

Vår referanse: 2025/162813-3

Høringsuttalelse til forslag om strengere regulering av solarier

Hva saken gjelder:

Helse- og omsorgsdepartementet har gitt Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) i oppdrag å gjennomføre høring av forslag om strengere regulering av solarier for å redusere forekomsten av hudkreft. DSA fremmer med dette forslag til endringer i lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling (strålevernloven) og forskrift 16. desember 2016 nr. 1659 om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften).

Høringsfrist: 6. august 2025

Følgende endringer foreslås i strålevernloven:

- Forbud mot reklame for solarium og at overtredelse skal kunne sanksjoneres med overtredelsesgebyr.
- Stansing av solarievirksomheter ved brudd på alderskontrollkravet.

Forslagene inneholder også følgende endringer i strålevernforskriften:

- Tilsynsavgift og plikt for kommuner til å føre tilsyn med solarievirksomheter
- To alternative løsninger for alderskontroll:
 - Krav om alderskontroll gjennom elektronisk adgangskontroll ved bruk av selvdeklart eID for ubetjente steder eller heltidsbetjening.
 - Som et alternativ til at ubetjente steder skal kunne oppfylle kravet om bruk av selvdeklarte eID som adgangskontroll, foreslås det å innføre et krav om at solarievirksomheter alltid må være betjente og gi veiledning til solariekunder.
- Krav om informasjon om risikofaktorer ved solariebruk før betaling skjer.

DSA ønsker innspill fra høringsinstansene på alle forslag i høringsnotatet.

Byrådets vurdering og forslag til høringsuttalelse:

Bergen kommune støtter i all hovedsak forslagene om strengere regulering av solarier, med mål om å redusere bruken av solarier blant unge, og redusere forekomsten av hudkreft i befolkningen. Kreftregisteret har beregnet at mer enn 1000 tilfeller av melanom og plateepitelkreft kan forebygges årlig ved å unngå solarium. Det utgjør 8% av totalt antall årlige krefttilfeller og en sjettedel av alle hudkrefttilfellene årlig.

Bergen kommune støtter et reklameforbud, men mener at det burde vært vurdert flere innretninger på et slikt forbud. Bruken av solarier har en aldersgrense på 18 år, og et alternativ til et absolutt reklameforbud, kan være forbud mot reklame som retter seg mot unge under 18 år, og der det fremsettes feilaktige og/eller ubegrunnede påstander om positive helseeffekter eller andre fordeler ved bruk av solarier. Sistnevnte er blant annet innført i Danmark, Finland, Frankrike, Tyskland, Irland, Canada og USA. Sverige har også hatt et slikt forslag på høring i 2022.

For å styrke kapasiteten til tilsyn med solarier, er det i henhold til strålevernforskriften § 60 nå fastsatt at kommunene har fått delegert tilsynsmyndighet. Dette er i samsvar med strålevernloven § 18 annet ledd. Kommunene har allerede hatt tilsyn av solarier som en del av sine oppgaver.

DSA anbefaler å innføre tilsynsavgift for tilsyn med solarier. Strålevernloven § 18 femte ledd sier at departementet i forskrift kan «fastsette avgifter til dekning av bestemte tilsynsoppgaver». En tilsynsavgift kan dermed fastsettes i strålevernforskriften.

Parallelt med strengere krav til solariedrift, har antall solarier minnet i Bergen de siste 15 år. I dag fører Bergen kommune tilsyn med om lag 14 solarier. Tilsynsavgiften til kommunene som betales av solarievirksomhetene for å finansiere kommunenes tilsyn, vil for 14 solarier gi kommunen inntekter på ca. 50 000 kroner årlig. Den summen er imidlertid ikke tilstrekkelig til å øke bemanningskapasiteten i kommunen. Bergen kommune foreslår derfor at tilsynshyppigheten ikke låses til hvert tredje år, men at den heller vurderes i et spenn på 1-5 år, basert på risikovurdering av de lokale forholdene. En fast tilsynshyppighet på hvert tredje år kan gå på bekostning av andre lovpålagte tilsynsoppgaver kommunen har ansvar for.

Virksomhetene skal betale en årlig avgift til kommunen på rundt kr 3500 per år. Det fremgår imidlertid ikke klart av høringsnotatet om avgiften skal betales per virksomhet eller per solstudio. I høringsnotatet står det «En tilsynsavgift vil kunne ramme de mindre virksomhetene mest, da en ev. avgift i hovedsak vil være lik uavhengig av virksomhetens størrelse.» I Bergen er det noen få store virksomheter som eier flere solstudioer. Blir gebyret gitt per virksomhet, vil inntektene bli lavere. Bergen kommune vil da ha kapasitet til føre tilsyn med kun et utvalg av kjedenes solstudioer.

Vi vil for ordens skyld minne om det finansielle ansvarsprinsipp: Det må være samsvar mellom kommunesektorens oppgaver og tilgjengelige ressurser. Dersom det legges nye oppgaver til kommunene eller det vedtas nye regler som påfører kommunene økte utgifter, skal det gis kompensasjon for merutgiftene ved at inntektsrammene for kommunesektoren økes tilsvarende.

Bergen kommune er positiv til stansing av virksomheter der det mangler alderskontroll. Det kan føre til færre avvik og kortere saksbehandlingstid.

Bergen kommune ser utfordringer med DSA sitt forslag om at det kreves kompetent bemanning som både sjekker alder og veileder kundene. Et krav om bemanning i solarier vil kunne føre til at flere solarier vil bli plassert på treningssentre. Det vil være en fordel at det er en person til stede som man kan si fra til hvis det for eksempel er noe galt med solariene. Bergen kommune har lagt merke til at ansatte ved treningssentrene ikke ønsker å ha ansvar for solarier. Det har vært vanskelig å kontrollere at alle ansatte tar det nødvendige kurset. Solarier lokalisert i treningssentre, kan derfor føre til at kunder ikke blir kontrollert for alder eller får nødvendig veiledning om risikoen ved bruk av solarium. Bergen kommune mener derfor at eID vil være den beste løsningen for alderskontroll.

Vedtakskompetanse:

Byrådets fullmakter vedtatt av Bergen bystyre 27. november 2024 i sak 462/24:

Høringsuttalelser pkt. 2.10.1. Byrådet avgir høringsuttalelser på vegne av Bergen kommune, der forretningsutvalget har fordelt oppgaven til byrådet.

Forretningsutvalget har i møte 13.05.2025 i sak 139/25 fattet følgende vedtak: Byrådet avgir eventuelt hørings svar til «Høring av forslag om strengere regulering av solarier» på vegne av Bergen kommune.

Byråd for eldre, helse og omsorg innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. Byrådet avgir høringsuttalelse til Forslag om strengere regulering av solarier slik den fremkommer av byrådets forslag.
2. Melding om vedtak sendes Bystyrets kontor.

Dato: 17. juni 2025

Marte Joan Monstad
Byråd for eldre, helse og omsorg

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

Høringsbrev - Strengere regulering av solarier
Høringsnotat